

ΑΜΙΛΚΑ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Βιβλιοθήκη Γ. Δ. Κανδύδων - Κόιν και δα-
κυλάει με το στυλό και έχοντες την ενόχλη-
ση με την φράση "Κόιν και δα-
κυλάει".

*Κόιν και δα-
κυλάει*

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΦΩΝΗ ΚΑΙ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΦΩΝΗ ΚΑΙ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ⁽¹⁾

Ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκεται εἰς τὴν κρισιμότεραν καμπὴν τῆς ἱστορίας τῆς. Καὶ ἄλλοτε ἔγιναν πόλεμοι μεγάλοι καὶ συνεχεῖς. Καὶ ἄλλοτε αἱ μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν συγκρούσεις προεκάλεσαν ἀναστατώσεις καὶ μεταβολὰς μεγάλας. Καὶ ἄλλοτε ἡ διάδοσις ὠρισμένων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν καὶ ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν εἰς τὴν κοινωνίαν εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν δυσαρέστου καὶ ἀποπνικτικῆς ἀτμοσφαιρας, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πειραματισμοῦ. Μὰ ποτὲ ἄλλοτε εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἐμφανίζεται ἡ κατάστασις, τόσοσ κρῖσιμος, τόσοσ ἐπικίνδυνος, τόσοσ τρομακτικὴ, ὅσον σήμερον.

Ἐπειτα ἀπὸ μιὰ ἐντατικὴ καὶ γεμάτη ἀπὸ ἀφάνταστη ἐνεργητικότητα δρᾶσιν καὶ προπαρασκευῆν, κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα. Ἐπειτα ἀπὸ μιὰ κατὰπληκτικὴ κίνησι εἰς ἐφευρέσεις μεγάλων τεχνικῶν μέσων ποὺ ἐπηκολούθησε μὲ τεραστίαν ὀρμὴν κατὰ τὰ πρῶτα 40 χρόνια τοῦ αἰῶνος μας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὰ σπουδαιότατα ἐφευρήματα τὸ ἀεροπλάνον, τὸ ραδιοφῶνον καὶ τὴν ἀτομικὴν βόμβαν. Ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴν καὶ συστηματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν

(1) Ραδιοφωνικὴ ὁμιλία γενομένη τὸν Ἀπρίλιον 1946.

ἐπιστημῶν, τῆς δημοσίας οἰκονομίας καὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας. Ἐπειτα ἀκόμη ἀπὸ μίαν σπανίαν ἄνθησιν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καθ' ὅλας τὰς κατευθύνσεις τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως καὶ αἰσθητικῆς, εἰσῆλθομεν εἰς τὸν 20όν μας αἰῶνα γεμάτοι ζωῆν καὶ δρᾶσιν.

Ἀπὸ τῆς πρώτης του δεκαετηρίδος, μαζί με τὰς προόδους εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν, τεχνικὴν, βιομηχανικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐξέλιξιν, ἐπροχωρήσαμεν εἰς τεράστιους πειραματικούς ἀγῶνας, πού ἐκορυφώθησαν στοὺς δύο τελευταίους παγκοσμίους πολέμους τῶν ἡμερῶν μας καὶ πού ὁ πρῶτος μᾶς φαίνεται τώρα ἕνα ἀσήμαντον ἐπεισόδιον τοῦ δευτέρου, καὶ ὁ δεύτερος ἐτελείωσε μετὰ τὴν προειδοποίησιν πού ἀποτελεῖ ἡ ἐφεύρεσις καὶ χρησιμοποίησις τῆς ἀτομικῆς βόμβας διὰ τὸν ἐνδεχόμενον τρίτον παγκόσμιον πόλεμον, πού ἂν γίνῃ, θὰ σημάνη τὸ τέλος τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ ἴσως-ἴσως καὶ τὸ τέλος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ μέλλων αὐτὸς πόλεμος θὰ εἶναι ἕνα εἶδος κατακλυσμοῦ ὡς αὐτὸν πού διαβάζουμε εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφή καὶ σὲ ἄλλα ἀκόμη βιβλία τῆς ἀρχαιότητος, τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν γιὰ παρόμοια παγκόσμια καταστρεπτικὰ γεγονότα. Ἐδῶ καὶ λίγες ἀκόμη δεκαετηρίδες κάτι μικροεπεισόδια μᾶς ἐφαίνοντο φοβερὰ καὶ ἐνομιζομεν πῶς ἀπὸ αὐτὰ κινδυνεύει ὅλη ἡ οἰκουμένη. Τώρα παρακολουθοῦμεν σχεδὸν μετὰ ἀπάθειαν τὰ τρομερώτερα τῶν γεγονότων πού περνοῦν μετὰ κινηματογραφικὴν ταχύτητα ἀπ' ἐμπρός μας καὶ πού ὅλα μαζί ὀδηγοῦν σὲ πλήρη ἀνατροπὴν καὶ τὴν ὁποῖαν πολλοὶ μετὰ πολλὴν ἀφέλειαν προσπαθοῦν νὰ ἀποτρέψουν μετὰ ἀστεῖα καὶ κωμικὰ ἀνίσχυρα

μέσα. "Ετοι ἐφθάσαμε σήμερα στήν ἐποχή, πού ζοῦμε ὄλοι μας, ὄλα τὰ ἔθνη, ὄλοι οἱ λαοί χωρίς ἐξαίρεσιν, μετὰ τὰ τελευταῖα μάλιστα συνταρακτικὰ γεγονότα, κάτω ἀπὸ μίᾳ ἀφάνταστῃ ἀγωνίᾳ, ταραχήν, καὶ ἀνησυχίαν, πού ἐκδηλοῦται παραστατικώτατα στὸ ἐρώτημα: «Ποῦ πᾶμε οἱ ἄνθρωποι; Τί θὰ γίνῃ αὔριο;» Ὁ καθεὶς συναισθάνεται, πὼς ἂν ἐξακολουθήσῃ νὰ βαδίζῃ ἡ ἀνθρωπότης—μὲ τόσον μάλιστα καταπληκτικὰ ταχὺν ρυθμὸν—χωρίς ἀλλαγὴν κατευθύνσεως, φερόμεθα εἰς τὴν καταστροφὴν. Ἄν δὲ σ' αὐτὰ ὄλα προστεθῇ τὸ φοβερὸν μήνυμα τῆς παγκοσμίου πείνης πού μᾶς ἔρχεται ἀπὸ ὄλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἡ ἀγωνία ἐπιτείνεται καὶ ἡ ἀτμόσφαιρά τῆς εἶναι τέλεια ἀποπνικτικὴ.

Ἡ ἀβεβαιότης καὶ ἡ ἀνησυχία διὰ τὴν αὔριον εἶναι τὸ κυριαρχοῦν αἴσθημα αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων εἰς ὄλην τὴν οἰκουμένην καὶ ξεχωρίζουν μόνον, εἴτε οἱ ἀδιόρθωτοι συμφεροντοῦς, λόγοι, πού ἀρέσκονται στήν ἀστάθεια καὶ περιθάλλουσαν τὴν ἀγωνία, γιατί με τοὺς ὑποπτους καὶ ἔνοχους ὑπολογισμοὺς των περιμένουν ἀνοήτως ὠφέλειαν, εἴτε οἱ ἀφελεῖς καὶ ἀνόητοι, πού δὲν σκοτίζονται νὰ ἀσχοληθοῦν με τὸ αὔριον, παρὰ σὰν αἰώνιοι ἐπιμυθεῖς παρακολουθοῦν μοιρολατρικῶς καὶ ἀνεξέταστα τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων καὶ ξεύρουν, μόνον ὅταν ἐπέλθῃ ἡ καταστροφὴ, νὰ μοιρολογοῦν.

Σ' αὐτὴν τὴν τελευταία ὑποδιαίρεσι θὰ ἤμποροῦσα νὰ προσθέσω ἀφοῦ ὡς Ἑλλῆν ὠμιλῶ πρὸς Ἑλληνας, καὶ τὴν ὄλως ξεχωριστὴ ἰδική μας κατηγορίαν—ἐμεῖς οἱ Ἑλληνες βλέπετε σ' ὄλα ἀποτελοῦμε ἐξαίρεσι,—ἡ ὁποία ἐμφανίζει, ὅπως καὶ μᾶς τὸ λένε, ἕνα μακάριον λαόν, πού δὲν σκοτίζεται γιὰ τίποτε

ἄλλο, παρά γιά μιὰ ἀπέραντη καί ἀτελείωτη πολι-
τικολογία, πού ἀπορροφᾷ καί τὸ τελευταῖο στοιχεῖο
τῆς σκέψεως, τοῦ αἰσθήματος, τῆς δράσεώς μας καί
μας κάνει νὰ ἀδιαφοροῦμε τέλεια γιά τὰ μεγάλα
παγκόσμια ζητήματα, πού ἀπασχολοῦν σήμερα τὴν
οἰκουμένη ὁλόκληρη.

Ἔτσι παρήλθεν ἀπὸ μας ἐντελῶς ἀπαρτήρητον
τὸ σπουδαῖον γεγονός τῆς συνελεύσεως πρό τινος
εἰς τὴν Γενεύην τῆς Ἑλβετίας τῶν ἀντιπροσώπων
ἄλων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι πα-
ράλληλα μὲ τὸ Κοινοστόριο τῶν Καρδιναλίων τοῦ
Πάπα εἰς τὴν Ρώμην συνεσκέφθησαν ἐπὶ τοῦ μεγά-
λου προβλήματος τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος τῆς ἀν-
θρωπότητος, ἡ ὁποία μὲ τὰ πείσματα, τὰ συμφέ-
ροντα καί τὴν ἀκαταστασίαν τῶν λαῶν ἐπαπει-
λεῖται μὲ τελείαν καταστροφὴν. Αὐτὸ τὸ γε-
γονός, τὸ ὁποῖον ἐσχολιάσθη καί ἀκόμη σχολιά-
ζεται εἰς τὸν τύπον ὄλου τοῦ κόσμου, ἐδῶ παρήλ-
θεν ἀπαρτήρητον. Καί ἡ φωνὴ πού ἀκούσθηκε ἀπὸ
τὴν Γενεύη, πού δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε παρά μιὰ κτυ-
πητὴ ἔκφρασις τῆς σημερινῆς ἀγωνίας τῆς ἀνθρωπό-
τητος καί πρόσκλησις ἐπιτακτικὴ εἰς προσοχὴν τῆς
ἀφρονούσης ἀνθρωπότητος, ἐδῶ κανένα δὲν ἐτάραξε,
διότι, μὲ τὸ ἐγωϊστικὰ συγκεντρωτικὸ καί ἀποκλει-
στικὸ πνεῦμα πού μας διέπει, δὲν μας ἐνδιαφέρει
ὅ,τι δὲν συμβαίνει μέσα στὸ σπῆτι μας, μέσα στὴν
αὐλή μας καί τὸ πολὺ-πολὺ μέσα στὸν τόπο μας.
Κανεὶς ἐδῶ δὲν φαίνεται νὰ ἀνησυχῇ μὲ τὴν ἐρχομέ-
νην λαίλαπα, πού ἀπειλεῖ μὲ πλήρη καταστροφὴν
τὴν πνευματικὴν καί ἠθικὴν ὑπόστασιν τῆς ἀνθρω-
πότητος. Κανεὶς ἐδῶ δὲν ἐπρόσεξε ἰδιαιτέρως
πῶς εὐρισκόμεθα πρὸ θετικοῦ κινδύνου καταστροφῆς

ὄχι ἀπλῶς τῆς λεγομένης «καθεστηκυίας τάξεως», ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς χριστιανικῆς μας ἰδεολογίας, αὐτοῦ τοῦ χριστιανικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Κάποιοι περίεργοι μὲ περισσὴν ἀφέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν μὲ ἠρώτησαν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου ἀπὸ τὴν Γενεύην, ἂν ἐκεῖ συνεζητήσαμε γιὰ τὴν ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ παρεξενεύτηκαν μάλιστα πῶς αὐτὸ τὸ ζήτημα, ποῦ καὶ αὐτὸ ὑπάρχει μόνον στὸ ὑποσυνείδητό τους, δὲν μᾶς ἀπησχόλησε.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρωτοφανοῦς πολέμου καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀφαντάστων καταστροφῶν, ποῦ ἐδημιούργησαν στὴν ἀνθρωπότητα οἱ τερατώδεις καὶ ἀπαίσιοι ὑπαίτιοί του, πολλοὶ προσπαθοῦσαν καὶ ἀκόμη προσπαθοῦν νὰ βροῦν τὴν ἐξήγησιν τῶν τελευταίων καὶ τῶν προσεχῶν γεγονότων σὲ ἐρμηνείας προφητειῶν καὶ ἀποκαλύψεων καὶ μὲ ἄλλα τεχνικὰ μέσα ὡς τῆς μαντείας, τοῦ ὑπνωτισμοῦ, τοῦ πνευματισμοῦ κλπ. καὶ καταγίνονται διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὰ ἀνεξήγητα. Μέσα στὴν σημερινὴ ἀβεβαιότητα καὶ ἀγωνία ποῦ ἐπικρατεῖ πάλιν οἱ διάφοροι ψευδοπροφήται τῆς πλανωμένης ἀνθρωπότητος, εἶναι στὰ μέσα καὶ στὰ ἔξω καὶ προσφέρουν ἀφειδῶς τὶς ρετσέτες τῆς σωτηρίας τῆς, ἐπαυξάνοντες μόνον τὴν ἀθλιότητα καὶ χειροτερεύοντες τὴν ἀφόρητον κατάστασιν μέσα εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὴν τὴν στιγμὴν ζῶμεν. Καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ ἀπλοῦστατα ματαιολογοῦμεν. Διὰ τί; Διότι ζητοῦμεν τὴν λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων ἔξω ἀπὸ μᾶς τοὺς ἰδίους καὶ μὲ ἀφετηρίαν λύσεως τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ ὄχι τὸν ἑαυτὸν μας. Λέμε: "Ἄχ αὐτὴ ἡ κατάστασις, ποῦ βρισκόμεθα, ποῦ φθάσαμε, πῶς καταστήσαμε; Μὰ ποτὲ δὲν σκεφθήκαμε οὔτε θέλουμε νὰ

σκεφθούμε, πώς και ό έαυτούλης μας είναι ένας μικρός έστω, ή μεγάλος παράγων της καταστάσεως και αίτιος συνεπώς του δράματος που ζοθμεν! Έχουμε μάλιστα πρόχειρη τήν άπάντησι: «Μά αυτό είναι άσχετο με τά γεγονότα και με τή γενική κατάστασι». Και δμως «σταλαματιά-σταλαματιά γεμίζει ή στάμνα ή βαθειά».

Καμμιά φορά συζητοθμεν ή και έστω άντιλαμβάνόμεθα τά μεγάλα προβλήματα, που άπασχολοθν τήν ανθρωπότητα, και μηχανικά όμιλοθμεν για τά μεγάλα ζητήματα τών έπανορθώσεων, της έπικοινωνίας και μελλοντικής συμφιλιώσεως με τά έχθρικά κράτη, τών άγώνων της πολιτικής δημοκρατίας, της κρατικοποιήσεως τών μεγάλων οίκονομικών όργανισμών, της διευθετήσεως τών μεγάλων οίκονομικών άνωμαλιών και τών διεθνών οίκονομολογικών και βιομηχανικών σχέσεων και τά τοιαύτα. Συζητοθμεν περαιτέρω τήν λύσιν των και μελετοθμεν σχέδια και έφαρμογάς μεθόδων και συστημάτων, χωρίς νά συκρατούμεθα άκόμη και άπό τήν διακινδύνευσιν καταστρεπτικών πολλάκις πειραματισμών. Μά όταν άντικρύσωμεν όλα αυτά τά ζητήματα έγγύτερα και άντιληφθώμεν πώς τό έθνος, τό κράτος μας, ή κοινωνία μας, ή οίκογένειά μας, ό έαυτός μας, μάλιστα αυτός, παιζοθν άσυναισθήτως έστω κάποιον ρόλο στην όλη κατάστασι, τότε δέν άναλαμβάνομεν τήν ευθύνην νά διαταράξωμεν τά κακώς κείμενα και άναζητοθμεν άνά τούς αιθέρας τούς μεγάλους άνδρας που μας λείποθν διά νά λύσοθν τά ίδικά μας προβλήματα και περιμένουμε μοιρολατρικώς τήν έξωθεν βοήθειαν. Είμεθα έντελώς άνίκανοι διά νά άναζητήσωμεν τήν λύσιν τών μεγάλων αυτών προβλη-

μάτων πρώτα μέσα στον έαυτόν μας και νά άντιληφθώμεν ότι αυτός ό έαυτός μας οϋτε έντελώς άνεύθυνος διά τήν δημιουργίαν τής καταστάσεως είναι, οϋτε και έντελώς άνίκανος διά τήν αναζήτησιν και έπιτυχίαν τής καλλιτερεύσεως και διορθώσεως τών πραγμάτων. Καί όμως πρόκειται περί ιδικής μας υποθέσεως.

Κάθε ένας από μς και ως άτομον και ως έθνος και ως κοινωνία φταίμε διά τήν κατάστασιν και άν θέλουμε ήμπορούμεν νά τήν διορθώσουμε. Άρκει νά τό θεωρήσουμε ιδική μας δουλειά, άρκει νά συναισθανθοϋμε τήν ένοχήν και τήν εύθύνην μας δι' ό,τι κακό έκάμαμε και δι' ό,τι καλό παρελείψαμεν. Άρκει νά άποφασίσουμε τουλάχιστον από τώρα, χωρίς δυσταγμούς και ιδιοτελείας, νά κάμουμε εκείνο που πρέπει και που εύρίσκεται εις τήν έξουσίαν μας και μέσα εις τόν κύκλο τής δράσεως και τής δικαιοδοσίας μας. Άρκει νά άντιληφθώμεν και έπιδιώξωμεν τās υποχρεώσεις μας ως ανθρώπων και ως χριστιανών.

Χωρίς πολλά λόγια και πολλές περιστροφάς, πρέπει νά συναισθανθώμεν πώς και έξ υπαιτιότητος ιδικής μας ό πολιτισμός μας, ό χριστιανισμός μας, ή ιδεολογία μας κινδυνεύουν από έμάς τους ίδιους. Ένας έκαστος από μς, είτε διά τήν άδιαφορίαν του, είτε διά τήν κακήν χρησιμοποίησιν τής έξουσίας του είναι ένοχος τής δημιουργηθείσης καταστάσεως και από ένα έκαστον από μς άναμένεται ή συναισθησις του καθήκοντος και τής εύπρεπειας, χωρίς τά όποια ή καταστροφή μας είναι βεβαία και ύπολογισμένη με μαθηματικήν ακρίβειαν.

Τι τίς θέλομεν τίς συζητήσεις και τίς θεολογίες

καί τις προφητεῖες καί τις συγκεντρώσεις καί τὰ κηρύγματα τῆς μόδας ; Ἀποφασίζουμε νά συναισθανθοῦμε τὴν κατάστασιν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἰδικὴν μας ἐνοχὴν καί τὴν ἀμέριμνον γιὰ τὰ μεγάλα ζητήματα ἐφαρμογῆν τῶν ὑποχρεώσεών μας, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὴ ἢ μικρὰ μας συμβολὴ ἐξυπηρετεῖ τὸ σύνολον ; Αὐτὸ εἶναι ὅλα τὰ ἄλλα δὲν εἶναι δική μας ὑπόθεσις. Τί ἔγινε στὴ Γενεύη ; Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα συνεζητήθη. Τί θέσιν ἔχει καί πρέπει νά πάρῃ ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία καί κοινωρία μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀφάνταστη θύελλα ποῦ ἀπειλεῖ τὸ σύμπαν μὲ τὴν καταστροφὴν. Αὐτὸ ἦταν τὸ θέμα τῆς συσκέψεως. Λεπτομερειακαὶ πληροφοροὶ καί περιγραφαὶ εἶναι περιτταί. Ἀνεγνωρίσθη ἀπλούστατα ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ὁ μέγας κίνδυνος τῆς καταστροφῆς καί διεπιστώθη ἡ ἀνάγκη τῆς διμουργίας ἐνιαίου μετώπου ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἠθικῶν καί πνευματικῶν χριστιανικῶν δυνάμεων κατὰ τῶν ἐπαπειλούντων μὲ πλήρη καταστροφὴν τὸν χριστιανικὸν πολιτισμὸν, σημερινῶν ρευμάτων καί ἀντιχριστῶν προσπαθειῶν. Ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καί οἱ Ὀρθόδοξοι συνεσκέφθησαν σοβαρῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως, ἀφῆκαν κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ σπουδαῖον ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καί ἀντίκρυσαν μὲ ἀντικειμενικότητα τὰ γεγονότα καί ἀφοῦ διεπίστωσαν τὸν κίνδυνον εἶπαν πῶς ἔπρεπε νά ὁμιλήσουν ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅπως θά ὁμιλοῦσεν ὁ ἴδιος, ἂν Αὐτὸς ἀπηθύνετο σήμερα πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἰδοῦ τί εἶπαν εἰς τὸ διάγγελμα, τὸ ὁποῖον ἐραδιοφω-

νήθη καὶ ἐσχολιάσθη εἰς ὄλον τὸν ἄλλον κόσμον, πλὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Ἡ προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν συνελθοῦσα ἐν Γενεύῃ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνέλευσιν μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἀπευθύνει τὸ ἀκόλουθον διάγγελμα :

«Ὁ κόσμος τῆς σήμερον ἴσταται μεταξύ ζωῆς καὶ θανάτου. Αἱ ἐλπίδες τῶν ἀνθρώπων δι' ἓνα καλύτερον μέλλον δὲν ἐξεπληρώθησαν. Ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ὑφίστανται ἀφόρητα δεινά. Τὰ ἔθνη φαίνονται ἀνίκανα νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ ὀξεῖα προβλήματα τῆς διεθνούς τάξεως. Βαρὺ φορτίον ἐπικάθηται ἐφ' ὀλοκλήρου, τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀντιμετωπίζομεν τὴν κρίσιν αὐτὴν ὡς χριστιανοί, τῶν ὁποίων αἱ συνειδήσεις εἶναι βαρέως τεταραγμένοι. Ἐν τούτοις ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἔλεει Του ἐνεπιστεύθη εἰς ἡμᾶς τὴν διακονίαν τοῦ Λόγου Του, καὶ τὸν Λόγον τοῦτον ὑποχρεούμεθα νὰ διακηρύττωμεν. Οἱ ἄνθρωποι βαδίζουν τὴν ὁδὸν τοῦ θανάτου, διότι ἀπειθοῦν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Πᾶσα ἀναγέννησις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς μετανοίας, ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας ὁδοῦ εἰς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ. Οὗτος καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀνωτέραν ἀπόφασιν. «Ἔθεσα ἐνώπιόν σου τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον· ἔκλεξαι τὴν ζωὴν».

Ὁ Πόλεμος εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνθρωπίνης αὐθαιρεσίας καὶ τῆς τραγικῆς ἀνικανότητος τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ εὔρουν τὴν δικαίαν λύσιν τῶν διαφορῶν τους. Εὐχόμεθα εἰς τὸν Θεὸν ὅπως τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη ἐκλέξουν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ σώσουν τὰς μελλούσας γενεὰς ἀπὸ τὴν μάλιστα τοῦ πολέμου. Ἄλλ' ὁ χρόνος εἶναι βραχύς. Ὁ θρίαμβος τοῦ ἀν-

θρώπου ἐν τῇ διασπάσει τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας ἀπειλεῖ μὲ τὴν καταστροφὴν του. Ἄν δὲν μεταβληθῆ ἡ ὄλη διάθεσις τῶν ἀνθρώπων, ὁ πολιτισμὸς μας θὰ ἀφανισθῆ.

Μία ἀπατηλὴ εἰρήνη μόλις εἶναι καλυτέρα τοῦ πολέμου. Οὐδεμία εἰρήνη δύναται νὰ εἶναι διαρκῆς ἂν δὲν θεμελιούται ἐπὶ ἀληθῶν πνευματικῶν βάσεων. Ποιούμεθα ἔκκλησιν πρὸς πάντας τοὺς καλῆς θελήσεως ἀνθρώπους καὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς τὰς πνευματικὰς ἀξίας καὶ δυνάμεις, νὰ συνεργασθοῦν διὰ μίαν τάξιν δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας.

Πάντα τὰ ἔθνη εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ. Ὅσα ἠττήθησαν ὑφίστανται φοβερὰν ἀνταπόδοσιν. Ἄλλὰ τὰ μέσα τῆς ἀναρρώσεως τῶν εὐρίσκονται ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἂν στραφοῦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ προσέξουν τὰς φωνὰς ἐκείνων ἐξ αὐτῶν οἱ ὁποῖοι, καὶ κατὰ τὰς πλέον σκοτεινὰς ἀκόμη ἡμέρας, ἀντέστησαν πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ κακοῦ, δύνανται εἰσεῖτι νὰ καταλάβουν τὰς ἀρμοζούσας θέσεις τῶν εἰς μίαν παγκόσμιον οἰκογένειαν. Τὰ νικηφόρα ἔθνη ὑπέφεραν ἐπίσης μεγάλως, ἀλλ' ἡ νίκη τῶν φέρει μεθ' ἑαυτῆς νέαν εὐθύνην ἔναντι τοῦ Θεοῦ. Ὅφειλουν νὰ συνδυσάσουν τὴν δικαιοσύνην μετὰ τῆς ἀγάπης. Τὸ νὰ ζητοῦν ἐκδίκησιν κατὰ τῶν προτέρων ἐχθρῶν τῶν διὰ τῆς ἀποστερήσεως ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων τῆς ζωῆς, ἢ διὰ τῆς μαζικῆς ἀπελάσεως τῶν πληθυσμῶν τῶν, ἢ δι' οἰουδήποτε ἄλλου τρόπου, μόνον νέαν συμφορὰν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ. Πρέπει νὰ δημιουργηθῆ νέα ἀφετηρία εἰς τὰς σχέσεις ὄλων τῶν ἔθνων. Τὸ ἔθνος ἔχει τὴν ἰδικὴν του θέσιν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἔθνη-

κός ἐγωϊσμός ἀποτελεῖ ἀμάρτημα ἐναντίον τοῦ δημιουργοῦ ὄλων τῶν λαῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν ὁμοίως. Οὐδέν ἔθνος δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ δι' ἑαυτὸ ὅταν δὲν ἐπιτυχάνει νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν πρόσκλησιν Του πρὸς πλήρη συνεργασίαν καὶ κοινωνίαν μετ' ἄλλων ἐθνῶν ὡς μελῶν μιᾶς οἰκογενείας. Ὑπάρχει ἀμοιβαία ἀλληλεξάρτησις μεταξύ κοινωνικῆς καὶ ὑγειοῦς τάξεως.

Διὰ τοῦτο ἀπευθυνόμεθα εἰδικῶς πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τῶν Πέντε Μεγάλων Δυνάμεων διὰ νὰ ἐξάρωμεν τὰς εὐθύναις των, ἔναντι τοῦ κόσμου. Ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἐνώσεως τῶν δυνάμεων των τὸ ὅτι ἐκέρδισαν τὴν νίκην κατὰ τὸν πόλεμον. Τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ ἐνώσουν τώρα ὀλόκληρον τὴν ἰσχύιν των εἰς ἓνα κοινὸν σκοπὸν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δικαιοσύνης, διὰ τὴν ἀνακούφισιν ἐκ τῆς πείνης, καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν παγκοσμίου κοινωνίας τῶν ἐλευθέρων λαῶν. Ἄν οὗτοι δὲν ἐπιστρέψουν ἀπὸ τὰς παλαιάς των ὁδοῦς, τῆς ἐμπιστοσύνης των ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δύναμιν καὶ δὲν ὑποταγοῦν εἰς τὸν Θεῖον νόμον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, συνεχίζουν τὸν δρόμον τῆς συμφορᾶς καὶ τοῦ θανάτου : Ἔθεσα ἐνώπιόν σου τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον· ἔκλεξαι τὴν ζωὴν».

Ἰδιαιτέρον καθῆκον ἐπιβάλλεται εἰς τὰς Ἐκκλησίας νὰ βοηθήσουν τὰ ἔθνη νὰ ἐκλέξουν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς. Οἱ χριστιανοὶ καλοῦνται νὰ γίνουν τὸ ἄλας τῆς γῆς καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Εἰς αὐτοὺς ἐδόθη τὸ ὑπόργημα τῆς συνδιαλλαγῆς. Εἶναι ἰδική των εὐθύνη (τὸ) νὰ διακηρύξουν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ὅτι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ εὕρσκει τὴν ἐκπλήρωσιν του ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ. Καλοῦμεν πάντας τοὺς ὀπα-

Τύπος : Ι. Φ. ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Άνδριανουπόλεως 34 — Τηλέφ. 52 - 830